
TÉKA TÉMA

A KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI
KÖNYVTÁROSOK HÍRADÓJA

XIX. évfolyam, 4. szám, 2008. július–augusztus

Országos Könyvtári Napok

**A XXXVII. KÖNYVTÁRI HÉT
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYÉBEN
2008. október 6 – október 13.**

„A könyvtár megtartó ereje”

Október 6.

Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár

9⁰⁰–9¹⁵ Megnyitót mond **dr. Völner Pál**, a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés elnöke

9¹⁵–9⁴⁰ **Dr. Skaliczki Judit** az OKM főosztályvezető-helyettese: *A könyvtár megtartó ereje*

9⁴⁰–10⁰⁰ **Dr. Fodor Péter** a FSZEK főigazgatója: *A könyvtári protokoll*

10⁰⁰–10¹⁰ Szünet

10¹⁰–10³⁰ **Ládi László** az OSZK Könyvtári Intézetének osztályvezetője: *A könyvtárak jövője: olvasók vagy internet*

10³⁰–10⁵⁰ **Dr. Kovács Csilla**, a Pest Megyei Könyvtár munkatársa: *Tudatosan a szakmában*

10⁵⁰–11¹⁰ Hozzászólások, korreferátumok: **H. Mlakár Erzsébet**, a József Attila Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese, **Kissné Anda Klára**, a József Attila Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárosa, **Bendur Istvánné**, a piliscsévi könyvtár vezetője

11¹⁰–12⁰⁰ Szünet, majd konzultáció

12⁰⁰–13⁰⁰ A József Attila Megyei Könyvtár 2008. évi évkönyvét **dr. Monostori Imre** igazgató mutatja be. Közreműködnek a kötet szerzői

13¹⁵ Közös ebéd

Könyves vasárnapok

Október 12.

Esztergom, Helischer József Városi Könyvtár
9⁰⁰–17⁰⁰

Komárom, Jókai Mór Városi Könyvtár
14⁰⁰–18⁰⁰

Tata, Móricz Zsigmond Városi Könyvtár
9⁰⁰–17⁰⁰ Felnőtt részleg

13⁰⁰–17⁰⁰ Gyermek részleg

15⁰⁰ **Petrozsényi Eszter** összeállítása a *Nyugat* szerzőinek műveiből: *Nem mondhatom el* címmel

Tokod, Községi Könyvtár
14⁰⁰–18⁰⁰

Ilyen még csak egyszer volt! Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár

Minden ingyen. (Beiratkozás. Számítógéphasználat. A késedelmi díjat elengedjük.) A kisbabák babakönyvet és babaolvasójegyet kapnak beiratkozáskor. A Vértes Centernél lelkes tinik népszerűsítik könyvtárunk szolgáltatásait és apró ajándékokkal lepik meg a járókeleket.

^{9⁰⁰} **Félfal-galéria:** Kovács Melinda művei

^{9⁰⁰} **Mesés ébresztő tipegőknek:** Tóth Miklósné, Ági néni és Lakatosné Németh Teri néni, a Módszertani Bölcsőde dolgozói mesélnek

^{9³⁰} **Bábozás egy kicsit másképp:** lábbáb. Előadó: Csernik Szende

^{10³⁰} **Kreatív kézműves foglalkozás**

^{12⁰⁰} **Találd ki, hogy ki vagyok! Arcfestés**

^{13⁰⁰} **Minden, amit a drogról tudni kell(enne)!**
Dr. Fogel Lajos előadása

^{13³⁰–17⁰⁰} **LOGOmobil busz: Beszélgetés kortársakkal és nem kortárs szakemberrel, Bognár László Zoltánnal a drogról. Szabadtéri játékok minden mennyiségben: kosárpalánk, foci, zene, logikai játékok, görkori, kötélhúzás stb.** 12–30 éves korig a könyvtár parkolójában

^{15⁰⁰} **Mama mesélj! Mesék nagyik előadásában**

Október 13.

Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár

VIII. ODR-konferencia. Fejlesztési lehetőségek az ODR–MOKKA kapcsán

^{11⁰⁰–11⁰⁵} Köszöntőt mond **dr. Monostori Imre**, a József Attila Megyei Könyvtár igazgatója

ségek...” Az ODR kiterjesztése a határon túli könyvtárakra

^{11⁰⁵–11⁴⁵} **Bánkeszi Katalin** projektvezető, OSZK: *MOKKA–ODR kapcsolat, továbbfejlesztésének irányai*

^{12³⁰–12⁵⁰} **Tóth Judit** igazgatóhelyettes, DFMK: *A könyvtárközi kölcsönzés tapasztalatai a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban*

^{11⁴⁵–12¹⁰} **Krasznai Márta** csoportvezető, OSZK: *OCLC FirstSearch: egy megfontolásra érdemes minta az ODR további fejlesztéseire,*

^{13⁰⁰–14⁰⁰} Közös ebéd

^{12¹⁰–12³⁰} **Bartók Györgyi** szakreferens, OSZK Könyvtári Intézet: *„Határtalan lehetőségek...”*

^{14⁰⁰} Könyvtári integrált rendszerek – műhelymunka a fejlesztőkkel – e-Corvina, EX-LH, TEXTLIB, SZTAKI – Monguz, IqSys, Szirén, Szikla
Hozzászólások

További rendezvények a megyében

Dorog, Arany János Városi Könyvtár

^{17⁰⁰} **Szeptember 26.** Találkozó **Vámos Miklós** íróval

^{13⁰⁰} **Szeptember 29.** Mesemondó verseny

^{10⁰⁰} **Szeptember 30.** Felolvasónap: *Jó, hogy benéztél*

^{10⁰⁰} **Október 8.** *Kiből lesz az olvasó?*
Budavári Klára, az MKE gyermekkönyvtári szekciója vezetőjének előadása

Esztergom, Helischer József Városi Könyvtár

^{18⁰⁰} **Október 9. Dr. Bognár Ferenc**, ny. rendőrkapitány: *A bűnmegelőzésről és a bűnüldözésről a fiatalok minden csoportjának*

Október 17. Nyugat-busz

Héreg, Iskolai és Községi Könyvtár

^{14⁰⁰} **Október 12.** Csernik Szende lábbáb-művész

Kisbér, Wass Albert Művelődési Központ és Városi Könyvtár

^{17⁰⁰} **Október 7.** Találkozó **Várady Eszter** írónővel

Komárom, Jókai Mór Városi Könyvtár

- 17⁰⁰ **Október 7.** „Ki gépen száll fölébe”
Dokumentumkiállítás: Komárom és a környező ipari telepek bombázása 1944–45-ben
- 10⁰⁰ **Október 10.** Olvasó kamaszok. Előadás pedagógusoknak
Október 15. Nyugat-busz

Oroszlány, Művelődési Központ és Könyvtár

- 11³⁰ **Október 8.** Találkozó **Sohonyai Edit** írónővel

Tata, Móricz Zsigmond Városi Könyvtár

- 17⁰⁰ **Október 8.** Könyvszerda. Jász Attila: *Angyalfogó*
Október 11–12 Nyugat-busz
- 9⁰⁰ **Október 11.** Nyugatos vers- és prózamonddó verseny
- 17⁰⁰ **Október 11.** **Szilágyi Judit**, a Nyugat-busz munkatársa tart előadást

- 13⁰⁰, 17⁰⁰ **Október 16.** Écsi Gyöngyi bábos előadóművész: Régi ládák titkai

Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár

- 10³⁰ **Október 8.** Ép testben ép lélek.
Rösszer Julianna mentálhigiénés szakember beszélget tinikkel
- 10³⁰ **Október 9.** Segítség! Tanulnék, de hogyan? **Ábrahám Gabriella** pszichológus beszélgetése tinikkel
- 10³⁰ ^{01 0} **Október 10.** Egy jó példa.
Bánszky Noémi kutatódiák (KutDiák) mutatja be a Kutató Diákok Mozgalmát.

Tatabánya, Városi Könyvtár

- Október 13–14.** Nyugat-busz

Tokod, Nagyközségi Könyvtár

- 10⁰⁰ **Október 10.** Irodalmi játékok. Vezeti **Kovács Lajos** író

TÖK a József Attila Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárában

A nyári szünetben a József Attila Megyei Könyvtár gyermekkönyvtára Tini Önismereti Klubot szervezett 10–14 éves kamaszoknak. A program eredetileg csellengőknek szólt. A megvalósításban sokat segítettek a Mosolygós Gyermekéért Alapítvány munkatársai. A tartalom – tudatosan – már az összefogás programot tükrözte.

Elsőként „*Ilyen az EGO-m*” címen ismerkedtünk egymással és magunkkal. A kulturált viselkedés ismérveiről és a helyesnek tartott magatartási formákról kérdőívet töltöttek ki. Beszéltünk a külső megjelenés formálta előítéletekről. Számba vettük a köszönés, az üdvözlés formáit és a bemutatkozás szabályait. Összegeztük, hogy társadalmi szokásokhoz, erkölcsi normákhoz és egymáshoz egyaránt igazodnunk kell. Megalkottuk a „klubszabályokat”, majd a selejtezett képes folyóiratokból mindenki saját magát jellemző tablót készített.

„*Gyökerek hálójában*” bolyongva zálogos játékkal jártuk körbe a család fogalmát és hogy mit jelent az számunkra. Híres családokat soroltunk fel. Szóba került a hírnév, a kutyabőr és a családi címer, a házasság és hogy ez az egymáshoz való alkalmazkodás mértékével megszabja a család életét is. Szűk- és nagycsalád, rokonok megnevezése, a keresztszülő feladata vezetett el a régi családszerkezet ismerte-

téséig. Az otthoni munkamegosztásban ma is megvan mindenkinek a feladata. A családi konfliktusokat szituációs játékokkal szemlélítettük kielemezve a megoldásokat. Végül összefoglaltuk, hogy mi tartja össze a családot, és a nagyszülőkkel bezárólag ki-ki nekilátott családfája elkészítésének.

Az előző téma alkalmat adott a szűk környezet és a kötődések érzékelésére, így a „*Barátságok és szerelmek*” már kapcsolataink kialakulásáról, sokféleségéről és fenntartásának kritériumairól szólt. Szóba került a szimpátia, a bizalom, a kínálkozó alkalmak. A kapcsolatteremtés technikáit ismét szituációkkal játszottuk el. A belső értékek felismerése a fontos, de a kapcsolatokért tenni is kell. Az egymás iránt tanúsított figyelemnek is vannak alapszabályai. Mindenki számára mást jelent a „barát”, vannak barátípusok, de mind közül az igaz barát/barátság ruházhat fel társas kapcsolatainkban a legnagyobb erővel. Ennek ismérvei és feltételei érvényesülnek a szerelemben is. Hogy lehet-e barátságból szerelem, mit jelent szerelmesnek lenni, mi vezet a családásokhoz – már mindenkinek volt személyes tapasztalata. Szemezgettünk a virág- és levegőnyelv jelentéseiből. Mindeközben CD-ket hallgattunk, házi feladatként pedig eszperentevagy madárnyelven kellett rövid szerelmes verset írni.

„*A test rejtelméi*”-ről Rösszer Julcsi tartott előadást a mozgástól az érzékelésig. Demonstráltuk, hogyan örülünk és szomorkodunk. Tapasztalataink segítségével tudatosíthattuk, hogyan befolyásolja a bánat testünk funkcióit. Az okokat fontos feltárni. Az iskolai kudarcok megélése is csupán nézőpont kérdése. Egy elégtelen osztályzat sem felesleges, ha tudjuk, miért kaptuk. Nincs ember, aki mindenben azonos képességekkel rendelkezik (lásd Nobel-díjasok). Fontos, hogy elfogadjuk saját magunkat, és ha elfogadjuk környezetünket, az is elfogad majd minket. Mindegyikünk többre képes, mint amennyit gondol magáról, és mások utánzása helyett érdemes önálló döntéseket hozni. Rajtunk áll, hogyan éljük meg körülöttnk a folyamatos változást. Tudnunk kell, hogy akkor sem felesleges az út, ha kanyarogva érjük el a célunkat.

A „*Narkóvilág*”-ról az MRFK Komárom-Esztergom megyei munkatársa, Csonkáné Huszár Anita tartott előadást. A bevezetőben a drogok mágiával, vallással és gyógyszeriparral való folyamatos összefonódásáról, és néhány kábító-

szer történetének érdekességeiből válogattam. Vendégiünk részletesen ismertette a drogok sokféleségét, hatásmechanizmusát, használatuk veszélyeit a bűnözés oldaláról is. Ismertette a törvényeket, a jogokat, a felelősséget, a rehabilitációs lehetőségeket. Az előadás végén filmbejátszásban egy kortárs drogos vallomása szolgált tanulságul az elhangzottakra. Tisztelet, önbecsülés, szeretet, család, igaz barátok, a jót és pozitívumokat megtalálni – mind olyan érték, hogy nemet tudjunk mondani. Remélem ezek fontosságának nagy részét sikerült valamelyest tudatosítanunk együttléteink alatt.

A klubsorozat lezárásaként kérdőívben kértem véleményt a tiniktől. A válaszokból kitudt, hogy van igényük a közös gondolkodásra, beszélgetésre. Bár a klubnak a tanév gátat szabott, legyen szó irodalomról, vagy „egyébről”, visszavárom őket. Addig is viszik jó hírüket, hozzák a kortársakat, és remélem, jövő nyáron – más formában – ismét egymásra találunk.

Kissné Anda Klára

József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya

Jelen és jövő a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban

Igazgatói pályázatomban az anyag alapja a könyvtár SWOT-elemzése volt. Ennek során az alábbiakat állapítottam meg: A könyvtárban ...

Erősségek

- Empátia/családias kapcsolatok
- Napi rutin/ szakmai tudás
- Közös feladatokban való összefogás
- Modellértékű fejlesztések a könyvtárban

Lehetőségek

- Információs rendszer
- Kistérségi/szakmai együttműködés
- Marketing
- Képzés

Nyilvánvaló, hogy a gyorsan változó közösségi igények, fenntartói elvárások és a társadalmi könyvtárkép változása proaktív vezetést igényelnek. Kis túlzással: „Csak egy állandó. A változás...”

Miért kell nekünk, könyvtárosoknak változunk?

- Többirányú információforrások, új dokumentumtípusok jelentek meg.
- Az információ mielőbbi megszerzése a fontos (versenyelőnyt jelent).
- Új információkeresési stratégiák jöttek létre.
- Olvasói szubkultúrák alakultak ki.

Miért tudunk változni? Mert mi, akik a városi könyvtárban dolgozunk,

Fejlesztendő területek

- Informatikai szolgáltatások
- Célcsoport bővítése
- Könyvtár elhelyezése
- Munkahelyi légkör
- Kapacitások kihasználása

Veszélyek

- Olvasói informálódási szokások változása
- Átköltözés
- Elkötelezettek vagyunk a minőségi könyvtári szolgáltatások iránt.
- Munkabírásunkkal képesek vagyunk reális célokat megvalósítani.
- Rendelkezünk a hozzá szükséges szakértelemmel és tanulási kompetenciákkal.
- Ez a vezetői felfogás az alábbi prioritásokat jelenti:
- Esélyegyenlőség biztosítása az információs szükségletek és igények kielégítése terén.
- Az információs jogok és önrendelkezési jogok legteljesebb tiszteletben tartása.
- A városban és a kistérségben élők munkaerőpiaci felkészültségének növelése és önértékelés

fejlesztése az élethosszig tartó tanulás támogatására.

- A könyvtár szolgáltatásainak elektronikus támogatása és elérhetősége.

- Költséghatékony működés.

Célom és egyben pályázatom mottója: „A könyvtár nem a tudás vára, hanem a megtudás háza”

Ennek elérésében kiemelt beavatkozási pontoknak tekintem az alábbiakat:

- NYESZIDD (a könyvtárat), vagyis a könyvtári nyilvántartások elektronizálása, szolgáltatások informatizálása, dokumentumok digitalizálása

- A könyvtári térkiképzés átalakítása

- Munkatársak továbbképzése

Milyen szerepet tud vállalni a könyvtár Tata város fejlesztési terveinek megvalósításában?

Tata gyerekbárát város. Ennek értelmében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekkönyvtárra.

- A Cimborá-klubot szeretnénk kiterjeszteni az alsó tagozatos tanulókra, bevonni a gimnazistákat a szervezésekbe, programok lebonyolításába.

- Azon leszünk, hogy a könyvtárfejlesztés során az édesanyák, édesapák és gyermekeik továbbra is együtt jöhessenek a könyvtárba.

- Könyvtári esteket szervezünk tehetséges gimnazistáknak, lehetőséget biztosítunk Tatán és a kistélepeleéseken, hogy a jól szavaló diákok saját összeállítású műsorokkal lépjenek fel. Mindig van idő egy versre...

Tata a természet és a kultúra városa. Erre alapul közművelődési programunk.

- „Tavaszi szél Tavát áraszt...” Ezért több irodalmi rendezvényt tömbösítünk a költészet napjához kapcsolódóan, egységes arculattal összefogva a város összes ehhez kapcsolódó rendezvényét. Hívd meg a kedvenc versedet!

- Olvasta? - Olvas Tata! Öt perc média a könyvről, a könyvért.

- A következő öt év bővelkedik fontos évfordulókkal, így kiállításaink, konferenciáink, helytörténeti kutatásaink előtt újabb lehetőségek nyílnak. Pl. 2009: Kazinczy év (Kazinczy járt Tatán). 2010: 500 éve tartottak országgyűlést Tatán. 150 éve született Bláthy Ottó Titusz (Ő emblémája lehet a város gazdasági fejlesztésének és az itt folyó technikai innovációnak). 2013: 250 éves az Óratorony (a legtöbb turista ezt tekinti a város emblémájának).

Mivel bíztatom magamat és kollégáimat? **...együtt csak nyerhetünk!**

- Tovább nő a könyvtár megbecsültsége.

- Kevesebb beázás; több irodahelyiség.

- Szakmai munkánk eredményeképpen egyenrangú félként kezelnek az új épület fejlesztésekor.

- És ami a legfontosabb: újabb olvasókat.

Aki pedig minderre vállalkozna: Márkusné Sinkó Ildikó, két szorgalmas olvasó édesanyja, 2008. szeptember 1-jétől a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár igazgatója. 1989-ben végeztem a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskolán (jelenleg Nyugat-magyarországi Egyetem), történelem-könyvtár szakon. Két évig tanítottam és iskolai könyvtáros voltam Szombathelyen. 1992-ben családi okokból kerültem Tatára, 2000 szeptemberétől dolgoztam a városi könyvtárban mint gyermekkönyvtáros. Pályázati anyagom háttéranyagának összeállítása során az egyik könyvtár honlapján találtam az alábbi mondatra: „a gyermekkönyvtárosokból lesznek a legjobb könyvtárigazgatók”. Remélem, hogy én is közéjük tartozhatok majd...

Márkusné Sinkó Ildikó
Móricz Zsigmond Városi Könyvtár, Tata

Szegedtől Nyergesújfaluig Szakmai önéletrajz a nyergesi Ady Művelődési Központból

Kákonyi Gellért vagyok, a nyergesújfalui Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár igazgatója. Köszöntöm a *Téka Téma* olvasóit és köszönöm a lehetőséget, hogy – mint a megye könyvtáros társadalmához újonnan csatlakozott fiatalnak – lehetőséget biztosítsanak a bemutatkozásra, teret adva terveink rövid ismertetésére. Kalocsán születtem, szűkebb hazám az egykori „szállás”, Drágszél község. 1988-ban Bajára kerültem faipari technikusként. A főiskolai

felvételin már a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola történelem-könyvtár szakát jelöltem meg. 1997-ben a tanári, könyvtárosi oklevél megszerzését követően a kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár munkatársa lehettem, ahol a könyvtár állományába tartozó kéziratok, kódexek számítógépes katalogizálása, feldolgozása volt a feladatomban.

1999-ben Szegeden a Dél-alföldi Bibliotéka Könyvtárban vállaltam munkát. Állományát

tekintve százezres nagyságrendű, azonban a város diáksága számára addig szinte ismeretlen könyvállománnyal rendelkezett. Az 1999-ben még 200-as beiratkozott olvasói létszám 2001-re 810 főre növekedett. A Bibliotéka könyvtáros és művelődésszervező hallgatók gyakorlati helye lett.

A könyvtári profil mellett közművelődési tevékenységet végeztünk. Írók, költők látogattak el hozzánk (Mezei András, Závada Pál, Görgey Gábor), Temesi Ferenc művéből „Beporzás” címmel 24 órás felolvasást rendeztünk főiskolás hallgatók bevonásával.

2003-tól 2007-ig a csobánkai Közösségi Ház és Könyvtár vezetője lettem. Az igazgatói poszt mellett megbíztak a helyi újság felelős szerkesztői feladataival is. Idővel a község honlapjának elkészítése, szerkesztése is munkám része lett. 2004-ben E-Magyarország pontot nyitottunk. (Gépparkunkat 2006-ban a csobánkai plébános és más adakozók támogatásával tovább bővíthettük.) 2006-ban az intézmény tagintézményének számító Dumtsa Jenő Nemzetiségek Háza és Falumúzeum felújítására a KÖZKINCS pályázati projektben sikerült támogatást szereznünk. 2006. október 23-án a csobánkai Közösségi Házat az egykori helyi tanárszemélyiségről, Baross Péterről neveztük el. Péter bácsi generációk tanítását vállalta áldozatosan a kis pilisi faluban, abba hagyva ezért a Magyar Rádióban megkezdett riporter karrierjét is.

2007 novemberétől Nyergesújfalun dolgozom. A művelődési házban – minden objektív, valós probléma ellenére – a lehetőséget látom. A megoldásra váró feladatok mellett is elmondhatom, hogy az emberek ragaszkodnak az intézményhez. Saját művészeti csoport és öntevékeny csoportok működnek intézményünkben. Közművelődési tevékenységünk elősegítésére plusz források bevonásával is törekszünk, „pártoló” alapítványt kívánunk létrehozni.

Aki megfordult mostanában a Kálmán Imre téren, láthatta, hogy esténként is nyitva van a könyvtár, akár este nyolcig lehet a hét hat napján ingyenesen internetezni. Nekünk fontos, hogy a műszakból, iskolából, más városból hazaérkező nyergesiek be tudjanak jönni hét közben hozzánk. Az év folyamán a felnőttkönyvtár mellé belső átalakításokat, kisebb felújításokat követően a Kálmán Imre térre költöztetjük a gyermekkönyvtárat.

Bízunk benne, hogy a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által meghirdetett TIOP pályázattal informatikai parkunkat is meg tudjuk újítani, és remélem, nemsokára egy teljes épületrekonstrukcióra is pályázhatunk a fenntartónkkal közösen.

Kákonyi Gellért
Ady Endre Művelődési Központ
és Könyvtár, Nyergesújfalu

Új szolgáltatás a Megyei Könyvtár honlapján az „Elektronikus könyvtár”

A megyei könyvtárak a 21. század elejétől – változó módon és eredménnyel – valamennyien megkezdtek az állományukban megtalálható, döntően helyismereti, helytörténeti vonatkozású művek digitalizálását. Az eszközök beszerzésével párhuzamosan tervek születtek, és a könyvtárak által digitalizált dokumentumok jórészt felkerültek az intézmények honlapjára.

Hasonló utat járt be a József Attila Megyei Könyvtár is. Hosszas tervezés, előkészítő munka után 2007-re felkészültünk e sokoldalú és speciális ismereteket igénylő feladatra. Helyismereti szaktájékoztatóként digitalizálási tanfolyamon vettem részt. Az elektronikus dokumentumok feldolgozásának kérdéseiről a megyei helyismereti- és feldolgozói munkaközösség is szervezett közös munkamebeszélést.

Kialakítottuk az egységes alapelveket, amelyeknek megfelelően gondozzuk, fejlesztjük speciális gyűjteményünket.

A megfelelő eszközök beszerzésével párhuzamosan összeállítottam egy 92 tételes listát a nemzeti kulturális örökség részét képező, helytörténeti értékekkel bíró-, állományunkban található művekről. Ezt követően indult meg a gyakorlati munka, melynek eredményeként mára 77 darab mű olvasható pdf. formátumban a www.jamk.hu/ek webhelyen. Ezek között saját kiadványaink egyelőre a különböző repertóriumok (*Új Forrás, Komáromi Lapok, Komárom-Esztergom Megyei Könyvtáros, Limes* elkészült kötetei). De található bibliográfia (pl. Túri Róbert: *Komárom-Esztergom megye néprajzi bibliográfiája*), összefoglaló művek (pl. *A Magyar Általános Köszénbánya Részvénytár-*

sulat 50 éve Bp. 1942., Szabad György: *A tatai és gesztesi Esterházy uradalom áttérése a robotrendszerrel a tőkés gazdálkodásra*. Bp. 1957., Edelenyi-Szabó Dénes: *Komárom megye felekezeti és nemzetiségi viszonyai a mohácsi véstől napjainkig*. 1927), adattár (*Dorogi lexikon*), disszertáció (Dallos István: *Helyi média: közösségi rádiók, kábeltévék, megyei és városi újságok*. 2003.) is az eddig elkészült állományban. Természetesen ügyeltünk a szerzői jogi kötelezettségeinkre. A TextLib katalógusban és (internetes változatában is) található linkek a teljes szövegű hozzáférést biztosító elektronikus címhez.

Saját, eleve digitálisnak készült kiadványunk a *Tatabánya történeti kronológiája 1947–2007* című összeállítás – honlapunkon a József Attila Megyei Könyvtár kiadványai (1953–2007) menüpontban a 2007. évnél található – tartalmi szempontból szintén idesorolható. (Az ebben található tartalmak keresését is lehetővé tesszük.)

Állományvédelmi okból került felvétellel Gaál István: *A Szelim barlang mondája és a*

barlangkutatás című cikke, amelyet vetélkedők alkalmával sokszor használnak olvasóink.

Az elektronikus könyvtárban szerepel két periodikum: az *Új Forrás* (1995–2008) és a Téma Téma (ez utóbbi a cikk írása idején nem volt letölthető, a megjelenés idejére a hiányosságot kijavítjuk). Terveink között szerepel több történeti értékű sajtótermék digitalizálása, amit tartalmi értékeik mellett az is indokol, hogy mikrofilmen található dokumentumainkat egyelőre nem tudjuk használni a leolvasó berendezés hibája miatt. A Mikrofilmek szkennelését valószínűleg intézményi együttműködés és természetesen pályázati források függvényében tudjuk majd megvalósítani.

Úgy gondolom, a fentiekből látható az a koncepció, amelynek jegyében igyekszünk fejleszteni új szolgáltatásunkat. Azért, hogy keresett és népszerű szolgáltatássá váljon „Elektronikus Könyvtár”-unk, propagáltuk a megyei Honismereti Szövetség tagjai körében.

Dr. Horváth Géza

József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya

Elektronikus könyvtár a József Attila Megyei Könyvtárban

Lassan egy éve, hogy elindult a digitalizálási program a megyei könyvtárban. Az első munkafolyamat természetesen az erre érdemesített dokumentumok kiválasztása volt. A lista majd száz kiadványt tartalmaz. Ennek közel a fele már elérhető elektronikus formában. Ehhez a munkához könyvtárunk egy speciális szkennert, valamint egy szövegfelismerő programot vásárolt. (Azóta mind a hardver mind pedig a szoftver megduplázódott.)

A munkafolyamat a külső szemlélők számára (tapasztalatból írom) végeláthatatlan szkennelés. Ennél természetesen jóval többről van szó. Sajnos a szövegfelismerés korántsem olyan könnyű és ideális, mint azt a programleírás ígérte. Fő gond, hogy a régi kiadványok nyomdatechnikailag finoman szólva is tökéletlenek. Ez a felismerést máris nehezíti, sok javításra van szükség. A másik problémát azon kiadványok jelentik, melyek mechanikus írógépen íródtak (sokszor még hosszú magánhangzók sem voltak az írógépeken). Az írógépszalag minősége, a betűk kopottsága mind-mind felismerési problémát okoz. A könyvtári kiadványokban bizonyos speciális jelölések, jelzések nem egyszer utólag, kézzel lettek bejegyezve (pl. [szögletes zárójel]), ezek felismeretése lehetetlen, azzal együtt is, hogy a program tanítható.

Vannak olyan dokumentumok (zömmel régi szakdolgozatok, amik szintén mechanikus írógépen íródtak s gyakran a sokadik indigós másolat került bekötésre), melyek minősége már nem teszi őket alkalmassá erre az eljárásra. Ezeket egyszerűen legépeltük. Menet közben látom, hogy még mindig akad olyan, amit gépelni kell. Sőt! Véleményem szerint egy-két régi könyvtári kiadványnál is célszerű lenne. A gépelés (szintén mechanikus írógépen készült) és a technikai szerkesztés minősége sem indokolja, hogy megtartsuk a dokumentum eredeti megjelenési formáját.

Ujabb, illetve jobb minőségű kiadványoknál viszont a felismerés gyors és pontos.

A már digitalizált dokumentumok elérhetők a www.jamk.hu/ek webcímen. Az oldal formája még kezdetleges, az esztétikai megjelenése nélkülözi az igényességet, de mint honlapunk egésze, ez is hamarosan megújul.

Bár a nyomtatott dokumentumokkal való munka még eltart egy ideig, máris érdemes végiggondolni a meglévő dia- és mikrofilmek, esetleg a hangzó (bakelitlemez, magnókazeták) és videó (VHS) anyagok digitalizálását.

Világi Orsolya

József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya

HÍREK

Mocsa – Augusztus 11-e és 15-e között ötödik alkalommal rendezte meg a Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár a Mocsaiai Mocsaért Egyesülettel karöltve a Napraforgó szabadidős nyári gyermektábort. A táborban 34 gyermek vett részt. Akadályverseny és gyalogtúra, kézműves foglalkozások és íjászat, aszfalt rajzverseny és kerékpáros ügyességi verseny szórakoztatta a gyerekeket. Ismerkedtek a rovásírással, tarsolyt készíthettek, és két napot az Oázis Szabadidőközpontban is tölthettek horgászással, fürdéssel, focival és testfestéssel. A tábor sikeréhez számos önkéntes segítő járult hozzá.

Esztergom – Július 14–18-ig egyhetes nyári tábor volt az esztergomi városi könyvtár gyermekkönyvtárában. Esztergom történetével, 10–11. századi életével ismerkedett a résztvevő tizenöt gyerek. Korabeli írások, rajzok alapján szó volt a középkori magyar gasztronómiáról, öltözködésről, fegyverekről, a mindennapi életéről. A tematika Szent Istvánhoz kapcsolódott. István korabeli magyar mondákat, történeteket olvastak. Önálló feladatként a rendelkezésre álló könyvtári könyvekből utánanézhettek a régi, furcsa hangzású szavaknak, kifejezéseknek, illetve az interneten is böngészhettek. Kézműveskedtek is: gyöngyfűzéssel karkötőt készítettek, valamint korabeli mintázat alapján saját tervezéssel medált készítettek agyagból, amit nemcsak a lányok, a fiúk is szívesen viseltek a tábor ideje alatt. Megtekintették a Vármúzeumot, Géza fejedelem és István király udvarát, a Bazilika kincstárát, a Balassa Múzeumot. A helyszíneken múzeum-pedagógus–régész beszélte el a korabeli helyi történelmet, érdekes történetekkel ragadva meg a gyerekek figyelmét. Nagy tetszést váltott ki az Aranysólyom Lovagrend bemutatója, akik ízelítőt adtak az Árpád-kori magyarság harcászati tudományából. A gyerekeknek alkalmuk nyílt a hadi eszközök kipróbálására szakszerű segítség mellett: az íjakat kézbe vehették, a bátrabbak lőhettek is vele. A tábor összegzéseként szellemi totóval, tréfás vetélkedővel zá-

rult. Reményeink szerint jövőre is folytatódik a múltbéli kalandozás.

Oroszlány – A július 14-i héten „Kalandozó tábor”-ba, azaz a könyvek, a múlt és a jövő birodalmába várta a gyermekkönyvtár az érdeklődőket. A könyvtárhasználat rejtelsei mellett ismerkedtek a könyvkötészet titkaival. Ellátogattak a Jövő Házába, ahol találkozhattak a legérdekesebb találmányokkal, a legmodernebb technológiával. A Csodák Palotájában jártak már, de újra bebarangoltak minden területet. Belemerültek a szobrászok történelmébe, remekműveik születésébe, és maguk is kipróbálták, milyen művészek lehetnének. Igazán ötletes dolgok kerültek ki fiatal alkotóink kezei közül. Kirándultak az agostyáni Öko Faluba, ahol megismerkedtek a környezetvédelmi szempontból épített házakkal, a bio gyümölcsössel. Hétségére profi módon közlekedtek a sorok között és nyúltak egy-egy könyv után. Volt, aki csak nézegette, volt, aki belemélyedt, és olyan is akadt, aki hazavitte. Tapasztalataim a következők első olvasótáborommal kapcsolatban: ha az ember ilyenkor kilép a „felnőttvilágból”, alább adja a szigort, és helyette előveszi a lelke legmélyéből a jól megbúvó kisgyereket, biztosan működni fog. Nem reménytelen.

Tatabánya – A megyei könyvtár vendége Závada Pál volt szeptember 22-én. A találkozó kezdetén a házigazda Jász Attilával közösen megnyitották Györgydeák György balatonkenesei művész kiállítását, majd a beszélgetés során kibontakozott a Kossuth-díjas író munkássága. Szólt arról, hogy szülővárosában, Tótkomlóson a nagyszülei még szlovákul beszéltek, a szülei már kétnyelvűek lettek, az író nemzedéke pedig – főleg azok, akik elköltöztek, napjainkra elmagyarosodtak. Első könyve még szociográfia volt, de jobban érdekelte a kibontakozó történet, mint a pusztá tények, jóllehet valamilyen szinten természetesen most is a valóságból építkeznek.

Tudósítóink voltak

Flórián Mária, Molnár Tímea, Nagy Júlia

Felelős szerkesztő Takács Anna

Olvasószerkesztő dr. Monostori Imre

Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya, Fő tér 2.

Felelős kiadó dr. Monostori Imre igazgató

ISSN 1218 9278

Tb.MK. S-17/2008